

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

SENAT
PREȘEDINTE
Nr. I. 099
Data 11-05-2020

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.582A/2020

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURA JURISDICTIONALĂ
NR. 2370 / 11 MAY 2020

Domnului

Președinte al Senatului

538/2019

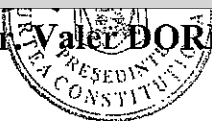
În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Președintele României referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru completarea Legii educației naționale nr.1/2011.

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 20 mai 2020 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 27 mai 2020.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

Președinte,

Prof.univ.dr. Valer DORNEANU

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 582 A1 2020

R O M Â N I A

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ
NR. **2366** / **11 MAY 2020**

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

București, 11 mai 2020

CP1/693/11.05.2020

Domnului VALER DORNEANU

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

În temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, formulez următoarea

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

asupra

Legii pentru completarea Legii educației naționale nr. 1/2011

La data de 23 aprilie 2020, Parlamentul României a transmis Președintelui României, în vederea promulgării, Legea pentru completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 (Pl-x nr. 262/2019). Actul normativ, în forma transmisă la promulgare, completează Legea educației naționale, în vederea creării cadrului normativ în baza căruia activitățile din învățământul preuniversitar și universitar să se poată desfășura și *online*.

Prin modul în care a fost adoptată, însă, legea dedusă controlului de constituționalitate contravine prevederilor art. 61 alin. (2) și ale art. 75 alin. (1) din Constituție, fiind deturnată voința inițiatorilor, contrar principiului bicameralismului dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale. De asemenea, legea criticată încalcă dispozițiile art. 78 din Constituție referitoare la intrarea în vigoare a legii.

1. Încălcarea dispozițiilor art. 61 alin. (2) și ale art. 75 alin. (1) din Constituție, care consacră principiul bicameralismului

Conform fișelor legislative înregistrate pe pagina de internet ale Camerei Deputaților, respectiv, a Senatului, inițiativa legislativă intitulată „Lege pentru modificarea articolului 71 din Legea educației naționale nr. 1/2011”, inițiată de un număr de 29 senatori PSD, a fost înregistrată pentru dezbatere la Camera Deputaților, ca primă Cameră sesizată, și a fost prezentată în Biroul permanent, în data de 5 iunie 2019. În forma inițiatorilor, propunerea legislativă conținea un singur articol și viza modificarea alin. (3) al art. 71 din Legea educației naționale nr. 1/2011.

Potrivit expunerii de motive a inițiatorilor, propunerea legislativă are ca obiect de reglementare exprimarea rezultatelor evaluării, după cum urmează: la nivelul ciclului de achiziții fundamentale (clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a) prin nivelul atins, referitor la gradul de însușire a competențelor – în scopul eliminării presiunii notării asupra elevilor/părinților; la nivelul claselor a III-a și a IV-a prin note de la 1 la 10 (în scopul familiarizării elevilor de vârsta școlară mică cu specificul evaluării din ciclul gimnazial); la nivelul ciclului gimnazial secundar și în învățământul terțiar nonuniversitar, prin note de la 1 la 10 sau prin punctaje, în mod similar testelor internaționale.

În data de 7 octombrie 2019, ca urmare a depășirii termenului de 45 de zile, potrivit art. 75 alin. (2) teza a III-a din Constituție, Camera Deputaților, în calitate de primă Cameră competentă să o dezbată, a adoptat propunerea legislativă menționată, respectiv proiectul de lege pentru modificarea articolului 71 din Legea educației naționale nr. 1/2011. Astfel, Camera Deputaților a adoptat tacit o formă a legii identică cu cea a inițiatorilor actului normativ. Așa cum reiese și din titlul legii adoptate de prima Cameră, aceasta avea un articol unic, care conținea un singur punct, prin care modifica alin. (3) al art. 71 din Legea nr. 1/2011, cu privire la modul de exprimare a rezultatelor evaluării școlare.

Forma legii adoptate de Camera Deputaților a fost prezentată în Biroul permanent al Senatului în data de 14 octombrie 2019, iar după parcurgerea procedurilor de avizare și a dezbaterilor, aceasta a fost adoptată în data de 15 aprilie 2020, cu un număr de 8 amendamente admise, potrivit raportului Comisiei pentru învățământ, știință, tineret și sport.

Cu ocazia adoptării legii criticate de către Camera decizională, Senatul a renunțat la modificările adoptate de Camera Deputaților și a introdus alte cinci noi articole în Legea nr. 1/2011, cu un obiect de reglementare complet diferit de cel avut în vedere de inițiatori și implicit de cel adoptat de prima Cameră. Practic, în Camera decizională s-a adoptat o cu totul altă reglementare, s-a creat un nou cadru normativ în baza căruia activitățile din învățământul preuniversitar și universitar să se poată desfășura și *online*, în situația în care se instituie starea de urgență sau

starea de asediu potrivit prevederilor constituționale. Acest lucru s-a realizat având ca efect înlăturarea intenției inițiatorului de a legifera modul de exprimare a rezultatelor evaluării școlare, practic eliminându-se în cadrul dezbaterilor din această Cameră întreaga formă a legii adoptate de prima Cameră sesizată.

Analizând parcursul legislativ al legii criticate și comparând formele acesteia din momentul inițierii și de la momentul adoptării se poate observa că în Camera Deputaților, ca primă Cameră sesizată, textul și soluțiile adoptate de Senat nu au fost dezbătute, legea dedusă controlului fiind semnificativ modificată de către Camera decizională față de forma inițiatorului și a primei Camere sesizate.

Prin urmare, prima Cameră sesizată nu a avut ocazia să analizeze, să dezbată și să hotărască asupra soluțiilor legislative nou introduse de Camera decizională. Apreciem că, în cazul de față, Senatul a realizat o modificare de ordin cantitativ care, prin ea însăși, este de natură să determine încălcarea principiului bicameralismului, deoarece aceasta este însoțită de modificări de concepție a reglementării.

Configurația între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului este una semnificativ diferită, forma legii adoptate de Senat introducând în Legea nr. 1/2011 dispoziții noi, care nu au fost avute în vedere de prima Cameră. În jurisprudența sa (Decizia nr. 62/2018), Curtea Constituțională a reținut existența unei configurații semnificativ diferite chiar și în situația în care forma primei Camere sesizate conținea un articol unic, iar forma Camerei decizionale conținea două articole.

Astfel, constatăm că în Camera decizională s-a produs o schimbare de esență, contrară expunerii de motive, reflectată în forma inițiatorului și în cea adoptată în prima Cameră sesizată.

Concluzionând, în cazul de față, Senatul, adoptând în calitate de Cameră decizională Legea pentru completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, a sustras dezbaterii și adoptării primei Camere sesizate toate completările, care vizează aspecte importante ale legii, precum modul de desfășurare a activității educaționale ori organizarea examenelor de admitere pentru anul universitar 2020-2021, ceea ce contravine art. 61 alin. (2) și art. 75 alin. (1) din Constituție.

Față de modificările substanțiale aduse în Camera decizională, apreciem că legea transmisă la promulgare încalcă principiul bicameralismului.

În forma adoptată, Legea pentru completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 nesocotește principiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de o singură Cameră, legea fiind, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament.

Art. 75 din Legea fundamentală stabilește competențe de legiferare potrivit cărora fiecare dintre cele două Camere are, în cazurile expres definite, fie calitatea de primă Cameră sesizată, fie pe cea de Cameră decizională. Ținând seama de

indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ suprem al poporului român, Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră. Acest articol a introdus, după revizuirea și republicarea Constituției României în octombrie 2003, soluția obligativității sesizării, în anumite materii, ca primă Cameră, de reflecție, a Senatului sau, după caz, a Camerei Deputaților și, pe cale de consecință, reglementarea rolului de Cameră decizională, pentru anumite materii, a Senatului și, pentru alte materii, a Camerei Deputaților, tocmai pentru a nu exclude o Cameră sau alta din mecanismul legiferării.

Curtea Constituțională a statuat că principiul bicameralismului izvorăște din art. 61 alin. (2) și art. 75 din Constituție. În jurisprudența constituțională au fost stabilite două criterii esențiale (cumulative) pentru a se determina cazurile în care în procedura legislativă se încalcă principiul bicameralismului: pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Chiar dacă aplicarea acestui principiu nu poate deturna rolul de Cameră de reflecție al primei Camere sesizate (Decizia nr. 1/2012), legiuitorul trebuie să țină cont de limitele impuse de principiul bicameralismului. În Decizia nr. 624/2016, Curtea Constituțională a arătat că în Camera decizională se pot aduce modificări și completări propunerii legislative, dar Camera decizională „nu poate însă modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator”.

Mai mult, prin Decizia nr. 62/2018, Curtea Constituțională a statuat că în analiza respectării acestui principiu „trebuie avut în vedere (a) scopul inițial al legii, în sensul de voință politică a autorilor propunerii legislative sau de filosofie, de concepție originară a actului normativ; (b) dacă există deosebiri majore, substanțiale, de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului; (c) dacă există o configurație semnificativ diferită între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului”.

De asemenea, Curtea Constituțională a stabilit, prin Decizia nr. 472/2008, că: „Dezbaterea parlamentară a unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative nu poate face abstracție de evaluarea acesteia în plenul celor două Camere ale Parlamentului nostru bicameral. Așadar, modificările și completările pe care Camera decizională le aduce asupra proiectului de lege adoptat de prima Cameră sesizată trebuie să se raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma în care a fost reglementată de prima Cameră. Altfel, se ajunge la situația ca o singură Cameră, și anume Camera decizională, să legifereze, ceea ce contravine principiului bicameralismului (...) și a competențelor stabilite pentru cele două Camere, potrivit art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală”.

Totodată, prin Decizia nr. 624/2016, Curtea Constituțională a statuat că art. 75 alin. (3) din Constituție, prin folosirea sintagmei „decide definitiv” cu privire la Camera decizională, nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca proiectul sau propunerea legislativă adoptată de prima Cameră sesizată să fie dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări. Curtea a subliniat că, în acest caz, Camera decizională nu poate însă modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator.

2. Încălcarea dispozițiilor art. 78 din Constituție referitoare la intrarea în vigoare a legii

Prin art. III din legea dedusă controlului de constituționalitate se stabilește că, prin derogare de la prevederile art. 5 alin. (2) din Legea educației naționale nr. 1/2011, prevederile legii criticate intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Aspectul de neconstituționalitate constă în contradicția dintre textul de lege criticat și dispozițiile art. 78 din Constituție, prin care se reglementează intrarea în vigoare a legii. Astfel, art. 78 din Constituție prevede: „Art. 78. - Legea se publică în Monitorul Oficial al României și intră în vigoare la 3 zile de la data publicării sau la o dată ulterioară prevăzută în textul ei.”

Or, contrar acestor prevederi, art. III din legea dedusă controlului precizează în mod expres că prevederile legii intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I. Rezultă, așadar, că dispozițiile legii se aplică înainte de intrarea sa în vigoare, care, însă, potrivit art. 78 din Constituție, nu poate fi decât la 3 zile de la publicare sau la o dată ulterioară prevăzută în textul ei. Sintagma „sau la o dată ulterioară” folosită de legiuitorul constituant în cuprinsul art. 78 din Constituție se raportează la o dată ulterioară celor trei zile de la momentul publicării, apreciindu-se că intervalul de trei zile este un interval minim necesar tuturor destinatarilor normei pentru ca aceștia să își poată adapta conduita în raport cu o nouă realitate normativă.

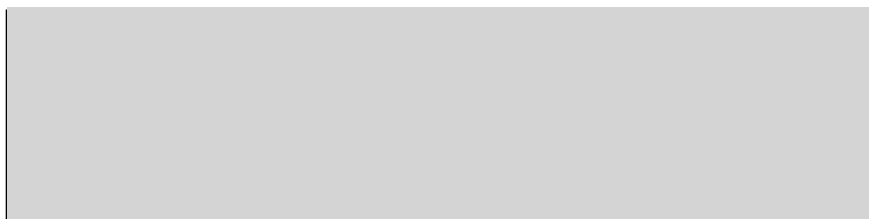
În aceste condiții, nu se poate prezuma că norma legislativă este accesibilă destinatarului, deoarece acestuia nu i se poate pretinde o conduită în funcție de ipoteza normativă a legii câtă vreme legea se aplică înainte de împlinirea termenului constituțional minim pentru intrarea sa în vigoare.

În ceea ce privește accesibilitatea legii, Curtea a constatat în jurisprudența sa că, din punct de vedere formal, aceasta are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative de rang infraconstituțional și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în temeiul art. 78 din Constituție, respectiv legea se publică în

Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare la 3 zile de la data publicării sau la o dată ulterioară prevăzută în textul ei (Decizia nr. 363/2015).

Așadar, faptul că legea va fi pusă în aplicare la o dată anterioară intrării ei în vigoare este de natură a aduce atingere art. 78 din Constituție.

În considerarea argumentelor expuse, vă solicit să admiteți sesizarea de neconstituționalitate și să constatați că Legea pentru completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 este neconstituțională, în ansamblu.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS - WERNER IOHANNIS